ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2019
Α΄ ΦΑΣΗ

Ε_3.Νλ2Γ(α)

ΤΑΞΗ: **Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΜΑΘΗΜΑ: **ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Ημερομηνία: Σάββατο 5 Ιανουαρίου 2019
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α.1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στη φυσιογνωμία και στον ρόλο του δασκάλου. Αρχικά υπογραμμίζει πόσο καθοριστική είναι η συμβολή του δασκάλου στη μόρφωση των νέων. Στη συνέχεια υποστηρίζει ότι ο ρόλος του σήμερα διαφοροποιείται, καθώς του ζητείται να βοηθήσει στην επίλυση ενδοοικογενειακών ζητημάτων. Η αρμοδιότητά του αυτή απαιτεί φιλικά συναισθήματα και αμφίδρομη αγάπη μεταξύ δασκάλου και μαθητών, χαρακτηριστικά τα οποία απέχουν από τη σχέση διδάσκοντος και διδασκομένων, όπου κοινός τόπος είναι η γνώση. Παράλληλα ισχυρίζεται ότι η αγάπη για τον μαθητή δεν πρέπει να υποκαθιστά το ενδιαφέρον για τη γνώση. Γι' αυτό επισημαίνει πως κάθε δάσκαλος οφείλει να προσεγγίζει συναισθηματικά τους μαθητές του, χωρίς όμως να αποκλίνει από το βασικό του έργο, τη μεταλαμπάδευση της γνώσης.

(115 λέξεις)

Α.2. Στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου η συνοχή επιτυγχάνεται ως εξής: Μεταξύ πρώτης και δεύτερης περιόδου η συνοχή επιτυγχάνεται με επανάληψη της φράσης «δάσκαλος και μαθητής», ενώ μεταξύ δεύτερης και τρίτης περιόδου αλλά και τρίτης - τέταρτης με τη χρήση των διαρθρωτικών/μεταβατικών λέξεων «λοιπόν» και «αν» αντίστοιχα.

ΟΕΦΕ

Α.3.

1. Η χρήση του ερωτηματικού δηλώνει πως πρόκειται για μια ερωτηματική πρόταση που χρησιμοποιείται ως μεταβατική ανάμεσα σε δύο επιμέρους ζητήματα, εισάγοντας τον αναγνώστη στο επόμενο θέμα. Παράλληλα κινητοποιεί το ενδιαφέρον, ώστε αυτός να παρακολουθήσει τη συνέχεια των απόψεων του συγγραφέα.
2. Η χρήση της άνω κάτω τελείας δηλώνει ότι ακολουθεί επεξήγηση, διευκρίνιση στο τμήμα λόγου που προηγείται.
3. Η χρήση της διπλής παύλας δηλώνει την προσθήκη ενός σχολίου αναφορικά με τον ρόλο του δασκάλου.

Α.4.

- εξαρτάται από τη γνώση, την ευαισθησία, την **προετοιμασία**
- Η **διαπίστωση** ότι μαθαίνω στο σχολείο
- να ζητούν τη **βοήθεια** των δασκάλων
- λόγω μειωμένης αντιστασιμότητας στη συλλογική **αξίωση**
- του **γνωστού**, του δασκάλου των άμεσων και αδιαμεσολάβητων συναισθηματικών σχέσεων
- που τους μαθαίνει να **σκέφτονται**

Α.5. Το κείμενο που μας ζητείται να γράψουμε είναι ομιλία στο πλαίσιο σχολικής εκδήλωσης. Χρειάζεται, λοιπόν, να φέρει προσφώνηση προς τον Σύλλογο Διδασκόντων και τους μαθητές και να διέπεται από στοιχεία προφορικότητας, όπως η χρήση α΄ και β΄ προσώπου, η επανάληψη της προσφώνησης στο κύριο μέρος, η αποφώνηση μετά τον επίλογο.

Ενδεικτικά ο μαθητής θα μπορούσε να αξιοποιήσει το παρακάτω υλικό για την Παραγωγή Λόγου:

[Προσφώνηση] *Κυρίες και Κύριοι,*

Φίλες και Φίλοι,

Αγαπητοί συμμαθητές

[Πρόλογος] **Θέμα:** Ο ρόλος του δασκάλου στη ζωή των νέων

Θέση: Υπάρχουν σημαντικοί λόγοι που καθιστούν σημαντικό τον ρόλο του δασκάλου στη ζωή των νέων και γι' αυτό χρειάζεται να προσδιορίσουμε τρόπους με τους οποίους οι δάσκαλοι θα κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των παιδιών για τη γνώση

ΟΕΦΕ

[Κύριο Μέρος]

Α΄ Ζητούμενο: Λόγοι για τους οποίους οι νέοι χρειάζονται άξιους δασκάλους σήμερα

I. Ανάγκες που έχουν οι νέοι

- Ανάγκη για απόκτηση γνώσεων, πνευματικής καλλιέργειας, ευρύτητας πνεύματος
- Ανάγκη ανάπτυξης κριτικής σκέψης και ικανότητας για αξιολόγηση του όγκου πληροφοριών που αυτοί δέχονται καθημερινά, σε μια εποχή κατά την οποία κυριαρχεί η υπερπληροφόρηση και η παραπληροφόρηση
- Ανάγκη για ύπαρξη υγιών προτύπων όπως αυτό του μορφωμένου ανθρώπου, πρότυπο το οποίο αντανακλάται στο λειτούργημα του δασκάλου
- Ανάγκη για καθοδήγηση και ψυχολογική στήριξη επειδή ως νέοι αντιμετωπίζουν σοβαρά διλήμματα άμεσα συνυφασμένα με την ηλικία τους, την καθημερινότητά τους και τις αποφάσεις που καλούνται να λάβουν
- Ανάγκη για ηθική καλλιέργεια, για απόκτηση ηθικών αξιών και κοινωνικών αρετών στο πλαίσιο του εκκοινωνισμού τους
- Ανάγκη διαμόρφωσης γνήσιας εθνικής και διεθνικής συνείδησης

II. Οφέλη από την ύπαρξη άξιων δασκάλων

Οι νέοι, ερχόμενοι σε επαφή με άξιους δασκάλους:

- Καλλιεργούνται πνευματικά αποκτούν γνώσεις όχι μόνο μέσα από το πλήθος των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σχολείο αλλά και μέσα από την τροφοδότησή τους με ιδανικά και αξίες ζωής
- Αποκτούν κοινωνική και πολιτική συνείδηση που τους επιτρέπει τη σταδιακή ένταξή τους στο κοινωνικό περιβάλλον
- Αναπτύσσουν μια ολοκληρωμένη και ισορροπημένη προσωπικότητα
- Νιώθουν ασφάλεια, έχουν κοντά τους έναν άνθρωπο τον οποίο μπορούν να εμπιστεύονται και να θέτουν τους προβληματισμούς τους

Β΄ Ζητούμενο: Τρόποι με τους οποίους οι δάσκαλοι θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν το ενδιαφέρον των παιδιών για τη γνώση

Οι δάσκαλοι καλούνται να

- αποτελούν οι ίδιοι πρότυπο μορφωμένου ανθρώπου τόσο μέσω των γνωστικών τους προσανατολισμών όσο και μέσω της καθημερινής τους στάσης ζωής ως επιστήμονες και ως μέλη του κοινωνικού και πολιτικού περιβάλλοντος

- υιοθετούν έναν τρόπο διδασκαλίας ο οποίος θα στοχεύει στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στην πνευματική και στην ηθική καλλιέργειά τους αλλά και στην ανάδειξη της αξίας του διαλόγου στην καθημερινότητα των παιδιών
- περιορίσουν τη στείρα μάθηση και αποστήθιση της διδακτέας ύλης
- χρησιμοποιούν τη διαίσθηση και τις εμπειρίες τους και να είναι ικανοί να εφαρμόζουν στην τάξη τους καινοτομίες
- κατευθύνουν τον μαθητή στην αναζήτηση της γνώσης και στον κριτικό στοχασμό, να ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, την αυτενέργεια, τον πειραματισμό (π.χ. αισθητική αγωγή)
- αξιολογούν τους μαθητές με ποιοτικά κριτήρια που θα καλύπτουν το σύνολο της προσπάθειάς τους και της συμπεριφοράς τους
- διευρύνουν τη σκέψη και να καλλιεργούν τη φαντασία των μαθητών, να δίνουν την ευκαιρία για διάλογο, για εποικοδομητική ανταλλαγή ιδεών, για συζητήσεις σχετικά με θέματα επίκαιρου χαρακτήρα και προβληματισμού στο πλαίσιο, για παράδειγμα, του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων
- απαιτούν από τους μαθητές τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης.

[Επίλογος] Παρόλο που οι δάσκαλοι δε βρίσκονται στο προσκήνιο, η εποχή μας καθιστά αναγκαία την παρουσία τους προκειμένου να δραστηριοποιηθούν και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κοινωνίας.

[Αποφώνηση] Σας ευχαριστώ για την προσοχή με την οποία με παρακολουθήσατε αλλά και για τον πολύτιμο χρόνο που μου αφιερώσατε.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η Δραστηριότητα

Α.1.

1. **ΣΩΣΤΟ:** «Έως χθές ήμουν και εγώ μαθητής και δεν επιθυμώ να με μισήσετε, όπως εμίσησα εγώ μερικούς από τους δασκάλους μου»
2. **ΣΩΣΤΟ:** «Αλλ' η αντίθεσις αυτή επήλθεν ως … εις όλον τον πολιτισμένον κόσμον»
3. **ΛΑΘΟΣ:** «Αλλά τότε παρετήρησα ότι οι μαθηταί μου εγνώριζαν περισσότερα από εμέ»
4. **ΛΑΘΟΣ:** «Οι μαθηταί μου μ' εσέβοντο και με ηγάπων, … ήσαν επιμελείς και κόσμιοι»
5. **ΣΩΣΤΟ.** «Ως δια να με προκαλή δε … μαστιγουμένων μαθητών»

2η Δραστηριότητα

Β.1. Στο πλαίσιο της αφήγησης, είναι εμφανής η καταγραφή προσωπικών σκέψεων, που παραπέμπει σε ένα είδος άτυπου εσωτερικού μονόλογου. Ο νεαρός δάσκαλος-πρωταγωνιστής σκιαγραφείται μέσα από την εξιστόρηση των εμπειριών και των περιπετειών του. Ο αφηγητής περιγράφει τι συνέβη με δικά του λόγια και εκθέτει σκέψεις και συναισθήματα των προσώπων, χωρίς άμεση παράθεση των λόγων τους. Με αυτήν την τεχνική μάς αποκαλύπτονται εναργέστερα οι βαθύτεροι προβληματισμοί και τα συναισθήματα του δασκάλου και παρατηρούμε πώς ένιωθε και πόσο διαφορετικά σκεφτόταν ως παιδαγωγός σε σχέση με τα δεδομένα της εποχής του.

Η ροή του λόγου μπορεί να μη διαπνέεται από ιδιαίτερη ζωντάνια και παραστατικότητα, εφόσον δεν υπάρχουν πολλά διαλογικά μέρη, αλλά μας βοηθά να καταλάβουμε περισσότερο τον εσωτερικό κόσμο του νεαρού δασκάλου.

Β.2. Σημεία του κειμένου με ποιητική λειτουργία της γλώσσας είναι:
«μετεβλήθη εις ακτινοβόλημα χαράς», «να διανοίγω τους οφθαλμούς μου και τας ψυχάς των μαθητών μου», «να υψώσω καν τον τόνον της φωνής μου», «Αλλ' η αντίθεσις αυτή επήλθεν ως πρώτον ζιζάνιον», «πληγώνουν την φιλοτιμίαν», «ήτο σχεδόν αδιάκοπος θρήνος των ραπιζομένων και μαστιγουμένων μαθητών».

Β.3. Τίτλος κειμένου με σχόλιο: Δάσκαλος … ένα ανοιχτό μυαλό

Γ. Ο μαθητής/τρια μπορεί να απαντήσει ελεύθερα, αρκεί να τηρεί τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Να αναφέρεται στην εμπειρία του/της κι από τους δύο δασκάλους, γιατί αυτό ζητείται στην εκφώνηση.
- Να είναι περιγραφικός/-ή και παραστατικός/-ή στον λόγο του, δείχνοντας τα συναισθήματά του/της, αξιοποιώντας επίθετα και δείχνοντας ξεκάθαρα την επιδοκιμασία/αποδοκιμασία του/της.
- Να αποφεύγει τις επαναλήψεις.
- Να είναι σαφής στους χαρακτηρισμούς του/της.

ΟΕΦΕ